

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 20.

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)**

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ

A javítás során a tanuló által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával fel kell tüntetni az utasítás szerint megítélt részpontszámokat, és meg kell jelölni a hibátlan megoldást, illetve az előforduló hibákat és tévedéseket. Egy feladat megoldásáért járó összesített pontszámot az előre nyomtatott mezőbe írjuk be! A feladatlap végén szereplő összesített táblázatba ezeket a pontszámokat kell beírni, végül összesíteni a dolgozat pontszámait.

A feladatoknál többféle megoldás is elképzelhető, ezért előfordulhat, hogy a javítási útmutatóban közölt eljárástól (v. szöveges megnevezéstől) eltérő módon születik meg a megoldás. Ha a megoldás szakmailag korrekt elemekre épül, az eljárás kellően részletezett, és helyes eredményre vezet, akkor ezeket a megoldásokért is a teljes pontszám jár.

A pontszámok odaítélésénél a következő elveket kell követni:

1. A feladat teljes pontszáma csak hibátlan megoldásért adható meg. Hiányzó válasz esetén a válaszáért adható részpontszámot le kell vonni.
2. Logikailag helyes eljárással, de számolási hibával megoldott feladatnál a részpontszám felét kell levonni a hibavetés helyén. A feladat későbbi részében a logikailag jó megoldás a tovagyrúzó számbeli eltérés ellenére is teljes értékűnek számít, tehát a későbbi részpontszámokat egyetlen hiba miatt nem kell csökkenteni.
3. Logikai hiba esetén, a hibavetés helyén nem jár pont, a további hibátlan lépésekért viszont megadható a fele pontszám.
4. Egy feladatnál csak egy megoldás értékelhető.
5. Igaz-hamis kérdéseknél a pontszám két részből áll. A szöveges indoklás mellett álló I vagy a H megjelölésért 1 pont adható. Ha a helyes jelölés mellett szakmailag helytelen vagy hibás indoklás szerepel, akkor az ellentmondásos választ 0 ponttal kell értékelni. Ennek figyelembevételével az értékelés a következő:
 - helyes válasz megfelelő indoklással: 1+2 pont;
 - helyes válasz hiányos indoklással, 1+1 pont,
 - indoklás nélküli, vagy hibás válasz mindig 0 pont
6. A III. részben található feladatok részpontszámai tovább nem bonthatók, ezektől eltérni csak az előbbieken említett számolási hiba esetében lehet.

Az írásbeli vizsgafeladatok pontszámainak összege csak egész szám lehet. Ha az írásbeli vizsga(rész) pontszáma nem egész szám, akkor a matematikai kerekítési szabályai szerint kell eljárni (az öttizedre vagy az a felett végződő pontszámokat felfelé, az öttized alatti pedig lefelé kerekítjük).

I. Választásos, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

1.	2.	3.	4.	5.	6.
a)	c)	a)	d)	c)	b)

Minden helyes válasz 2 pontot ér, max: $6 \cdot 2 = 12$ pont.

II. Szöveges (kifejtendő) feladatok

1. Igaz-hamis állítások

I-H	Indoklás	Pontszám
I	1.1 Ha a feltételezés szerint $\Delta VC < \Delta Q$, akkor egységnyi termékváltozásra kisebb költségváltozás jut, tehát $MC = \frac{\Delta VC}{\Delta Q}$ hányados is csökken.	1+2 pont
H	1.2 Ha az $M\pi = 0$, akkor a profit maximális.	1+2 pont
H	1.3 Ez úgy is értelmezhető, hogy az eladott mennyiség változása 0, ezért a termék kereslete tökéletesen rugalmatlan. (A keresleti görbe függőleges egyenes, mert minden árhoz ugyanakkora mennyiség tartozik.)	1+2 pont
I	1.4 A $GNDI = GNI +$ külföldről érkező transzferek – külföldre utalt transzferek.	1+2 pont
H	1.5 Az ár-bér spirál folyamatában a nominálbér és az árszínvonal egymást erősítő növekedését figyelhetjük meg, amely a kibocsátás csökkenését eredményezi.	1+2 pont
H	1.6 Zárt gazdaságban a makrokeresleti függvény meredeksége a fogyasztási határhajlandósággal egyezik meg. Ez nagyobb érték (\hat{c}), mint a nyitott gazdaság makrokeresleti függvényének meredeksége ($\hat{c}-m$).	1+2 pont

2. Összehasonlítás

Sorszám	Válasz	Pontszám
2.1	<p style="text-align: center;">Azonosság</p> <p>Mindkettőt teljesítmények összehasonlítására használjuk, két gazdasági szereplőnek (két országnak) ugyanabban a tevékenységben (termék előállításában) mérjük a teljesítményét.</p> <p style="text-align: center;">Különbség</p> <ul style="list-style-type: none"> A komparatív előny képezi a nemzetközi csere alapját, az abszolút előny megléte önmagában nem elég a munkamegosztás, szakosodás kialakításához. Az abszolút előny nem jelent egyben komparatív előnyt is. (Létezik abszolút hátrány mellett komparatív előny, ill. fordítva.) Az abszolút előny a tényleges ráfordításokat (termelékenységet) méri össze, a komparatív előny az alternatív költségeket (más termékhez viszonyított ráfordításarányokat) hasonlítja össze. <p><i>Bármely két szempont értékelése jó válasznak minősül.</i></p>	<p style="text-align: center;">1 pont</p> <p style="text-align: center;">2+2 pont</p>

2.2	Azonosság	1 pont
	Mindkettő a jövedelemelosztás kategóriája, mindkettőt a jövedelmi folyamatok jellemzésére használjuk.	
	Különbség	2+2 pont
	<ul style="list-style-type: none"> • Az elsődleges jövedelemhez a termelési tényező tulajdonosok jutnak, míg a rendelkezésre álló jövedelem az elsődleges jövedelmek újraelosztása utáni jövedelem. • Változásuk lehet ellentétes irányú is, pl. elsődleges jövedelem növekedése ellenére a rendelkezésre álló jövedelem csökkenhet. (Pl. nagyobb mértékű adó elvonás miatt.) • Makrogazdasági szinten az elsődleges jövedelem a jövedelem keletkezését, eredetét vizsgálja, a rendelkezésre álló jövedelem pedig annak felhasználásához kapcsolódik. 	
<i>Bármely két szempont értékelése jó válasznak minősül.</i>		

3. Párosítás

Sorszám	Válasz	Pontozás
3.1	A)	1 pont
3.2	C)	1 pont
3.3	C)	1 pont
3.4	B)	1 pont
3.5	C)	1 pont
3.6	C)	1 pont

4. Elemző, értékelő feladat

Sorszám	Válasz	Pontozás
4.1	Hamis	1 pont
4.2	Igaz	1 pont
4.3	Hamis	1 pont
4.4	Igaz	1 pont
4.5	Hamis	1 pont
Indoklás	Ha a fogyasztó többet vásárol az x jószágból, mert a jövedelme I_2 -ről I_3 -ra nő, akkor az x jószág jövedelemrugalmassága pozitív, és ezért az x jószág lehet normáljószág.	1 pont

III. Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

5. feladat

Sorszám	Válasz	Pontozás
5.1	<p>AVC minimumának értékét (P) kell meghatározni. Elsőként az $AVC = MC$ összefüggés alapján a minimum helyét (q) határozhatjuk meg, majd az AVC függvény helyettesítési értékét kell a q helyen kiszámítanunk. A TC alapján tudjuk, hogy $VC = q^2 + 6q$, ezért a $q+6 = 6+2q$ egyenletből a $q = 0$ adódik. Eredmény: $AVC(q = 0) = 6$, ezért $P = 6$</p>	2 pont
5.2	<p>A tökéletesen versenyző vállalat egyéni kínálati függvénye az MC függvény üzemszüneti pont feletti szakaszával egyezik meg, ezért ha a $P \geq 6$, akkor a $P = 6 + 2q$ egyenletet rendezzük q-ra, azaz $s = q = \frac{P-6}{2}$ ha az ár kisebb, mint 6, akkor a vállalat kínálata nulla, azaz $s = 0$, ha $0 \leq P \leq 6$</p>	2 pont
5.3	<p>A piaci összkínálati függvényt a vállalati egyéni kínálati függvényből állíthatjuk elő úgy, hogy a nullától különböző egyéni kínálat függvény szakaszát összesítjük a vállalatok számának megfelelően. $S = Q = n \cdot q = 1200 \cdot \frac{P-6}{2} \rightarrow Q = 600P - 3600$</p>	2 pont
5.4	<p>$D = S$ $22920 - 63P = 600P - 3600$ egyenletből $P = 40$ és $Q = 20400$</p>	2 pont
5.5	<p>A vállalat nem realizálhat gazdasági profitot, csak normál profitot tud elérni, mert ez az ár a fedezeti ponthoz tartozó ár, így $TR = TC = 680$.</p>	2 pont

6. feladat

Sorszám	Válasz		Pontozás
A termelt termék piaci ára	$MP_L \cdot P_x = VMP_L$	$P_x = 55$	2 pont
A tényező határköltés függvény értéke optimális esetben	$MFC_L = VMP_L$	$MFC_L = 10$	2 pont
A felhasznált munkamennyiség optimális esetben	$Q = 4 \sqrt{L}$	$L = 121$	2 pont
A termelt termékmennyiség optimális esetben	$TR = P \cdot Q$	$Q = 44$	2 pont

7. feladat

Sorszám	Válasz	Pontszám
7.1	<p>Az alábbi ábra a teljes megoldást mutatja</p> <p>D és S metszéspontja szerint kell megjelölni a Q_e és P_e értékeket.</p>	2 pont
7.2	MSC berajzolása, (S balra tolódása), majd D és MSC metszéspontjához tartozó Q_t meghatározása.	2 pont
7.3	Az ABC háromszög terület megrajzolása.	2 pont

8. feladat

Sorszám	Válasz	Pontozás
8.1	<p>$Y^D = Y^S \rightarrow$ összefüggés alapján az $125P^2 - 2300P - 4000 = 0$ egyenlethez jutunk. Ennek megoldása $P = 20$, Így az $Y = 6700$ adódik.</p>	1 pont 1 pont 1 pont
8.2	<p>Az új egyensúlyi jövedelmet a makrokinálati függvény $P = 21$ helyen vett helyettesítési értékéből határozzuk meg, azaz $Y^S(P = 21) = 4200 + 125 \cdot 21 \rightarrow Y = 6825$ (Megjegyzés: a makrokeresleti függvénybe nem helyettesíthető vissza az árszínvonal, mert a függvény eltolódott!)</p>	3 pont

8.3		3 pont
8.4	<p>A feladat szerint $\frac{\Delta Y}{\Delta G} = 5$, és a számításaink szerint $\Delta Y = 125$, ez alapján kiszámítható, hogy a $\Delta G = 25$</p>	3 pont

9. feladat

Sorszám	Válasz	Pontszám
9.1	<p>A belső kereslet jövedelemtől függő részének meghatározásához ki kell számítanunk \hat{c} értékét. Pl. $21360 = 1200 + \hat{c} \cdot 25200$, $\rightarrow \hat{c} = 0,8$ Ez alapján az oszlop többi értéke is meghatározható. Az importfüggvény paramétereit is meg kell határozni: $7960 = IM_0 + m \cdot 36000$ $9360 = IM_0 + m \cdot 50000$ egyenletrendszer alapján $IM_0 = 4360$ és $m = 0,1$ Ez alapján az oszlop többi értéke is meghatározható. Az összes eredményt lásd külön a 9.1. táblázatban. Pontozás: soronként 1-1 pont</p>	6 pont
9.2	<p>$Y = C + I + G + X - IM$ alapján $Y = 1200 + 0,8 Y + 6010 - 4360 - 0,1 Y$ Eredmény: $Y = 9500$</p>	3 pont
9.3	<p>$\hat{C} = 0,8$ és $m = 0,1$, tehát a különbség nyolcszoros!</p>	3 pont

9.1 táblázat

Y	F ₀	Belső kereslet	X	IM(Y)	X-IM	Y-Y ^D
23600	1200	20080	6010	6720	-710	4230
25200	1200	21360	6010	6880	-870	4710
36000	1200	30000	6010	7960	-1950	7950
42000	1200	34800	6010	8560	-2550	9750
50000	1200	41200	6010	9360	-3350	12150
64000	1200	52400	6010	10760	-4750	16350